

زکات فریضه ای از فرائض پنج گانه ی آسمانی اسلام است که نفس و مال و پیرامون شخص و اجتماع را امن و پاک و طاهر می گرداند . و این پاکی و امنیت برقرار می ماند تا زمانی که ثروتمندان ، یعنی کسانی که اموالشان به حد نصاب زکات رسیده است همواره یک چهلیم (۲/۵٪) اموال و دارایی شان پس از گذشت یک سال مالی به فقرا و مساکین بدهند . بسیار ناپسند است اگر ندانیم زکات چیست ! و ناپسندتر آن است که بدانیم ولی بدان عمل نکنیم . الله عزوجل وجوب زکات را بر مسلمانان در جای جای قرآن کریم یادآور شده است . برای مثال می توان به آیه زیر اشاره کرد :

{وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّائِعِينَ}¹

(و نماز را برپا دارید و زکات را بپردازید و با نمازگزاران نماز بخوانید .)

به راستی که زکات چیزی ارزشمند است که اگر نبود ، خداوند این همه در قرآن در مورد رعایت آن به ما امر نمی کرد و ما را مامور به پرداخت زکات نمی ساخت . حتما این آیه را بارها و بارها خوانده و یا شنیده ایم :

{إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ...}²

(فقط مؤمنان برادران همدیگرند ...)

به نظر می رسد برادر بودن انسان ها در اسلام شرایطی دارد . بله صد در صد صحیح است . مگر می شود برادر همدیگر باشیم اما کاملا از حال و احوال یکدیگر بی خبر باشیم ؟ مگر می شود برادر ما همراه با فرزندان گرسنه به رختخواب بروند در حالی که او طاقت ندارد نگاه غمگین فرزندان کوچک خود را حتی برای لحظه ای مشاهده کند ؟ مگر می شود اشک یتیمی را ببینیم ولی نسبت به آن بی تفاوت باشیم ؟

نه ، به خدا قسم که نمی شود . هیچ برادری نمی نشیند تا خواهر یا برادرش عذاب بکشد . پس ما را چه شده است ای برادر مومن ؟ خدا را

۱ . بقره - ۴۳
۲ . حجرات - ۱۰

شکر که هنوز از نعمتهای خداوند استفاده می کنیم . نعمت جسمی سالم که به ما بخشیده و یا خانواده ای خوشبخت که سایه ی بزرگتری هنوز بالای سرشان است و ...

اما مگر می توان حق کامل خداوند را در شکر نعماتش بجای آورد ؟ نه ، هرگز . و خداوند هم می داند که هیچ بنده ای نمی تواند شاکر نعمت های او باشد . در نتیجه در قرآن فرموده است :

{فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ...}³

(پس آن قدر که در توان دارید از خدا بپرهیزید و پرهیزگاری کنید...)

آیا در توان ما هست که کسب مال و ثروت داشته باشیم ؟ آیا در توان ما هست که آن را شمارش کنیم ؟ و آیا در توان ما هست که سالانه ۲/۵٪ آن را به عنوان زکات مال استخراج کنیم ؟ قطعاً این گونه است . اگر از مدت پرداخت زکات مالت به فقرا و نیازمندی که برادران و خواهرات هستند گذشته است، درنگ جایز نیست . یتیم ها و بی سرپرست ها و پیرمردان و پیرزنان و زیادی هستند که کمک ما به آن ها لازم و ضروری است . هنوز دیر نشده برادر مؤمن . اگر تا به حال نسبت به برادرانت بی تفاوت بوده ای و یا نسبت به پرداخت زکات مالت سستی ورزیده ای، تغییر کن و از اول شروع کن و به جمع برادرانت بپیوند . برادرانی که همیشه و هر سال به آیات خداوندی، خصوصا در مورد زکات عمل می کنند و الحمدلله روز به روز تعدادشان بیشتر و بیشتر می شود . بشتاب برادر مؤمن که خداوند در سوره مؤمنون یکی از صفات مؤمنان را پرداخت زکات دانسته است و می فرماید:

{قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ ... أُولَئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ}⁴

(مسلماناً مؤمنان پیروز و رستگارند . کسانی که در نمازشان خشوع و خضوع دارند . و کسانی که از بیهوده و یاهه رویگردانند . و کسانی که زکات مال بدر می کنند ... آنان مستحقان و فراچنگ آورندگان)

۳ . تغابن - ۱۶
۴ . مؤمنون - ۱۰ و ۳ و ۴ و ۱۰ و ۱۱

بهشت) هستند . آنان بهشت برین را تملک می کنند و جاودانه در آن خواهند ماند .)

حال ای برادر مؤمن! اگر برای تغییر آماده ای بنگر که خداوند سرنخ را از کجا به دست تو می سپارد .

الله عز و جل در مورد شروع تغییر ، در قرآن می فرماید:

{... إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ...}⁵

(...خداوند حال و وضع هیچ قوم و ملتی را تغییر نمی دهد مگر این که آنان احوال خود را تغییر دهند...)

خوانندگان گرمی توجه بفرمایید که «آب در کوزه و ما تشنه لبان می گردیم». ما برای تغییر باید از نفس خودمان شروع کنیم و تا ما تغییر نکنیم، هیچ چیز پیرامون ما تغییری نخواهد کرد .

به زیبایی تغییر کن که خداوند شرط برادری مؤمنان را در تغییر راهشان از بیراهه ها به راه روشن و همیشه استوار اسلام قرار داده است . آن جا که الله عز و جل فرموده است:

{فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخِوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَتُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ}⁶

(اگر آنان توبه کردند و نماز را خواندند و زکات دادند در این صورت برادران دینی شما هستند . ما آیات خود را برای اهل دانش و معرفت بیان می کنیم و شرح می دهیم .)

تغییر کن برادر من! زیرا دو چیز وجود دارد که اگر برای ما و در زمان ما به وقوع پیوستند دیگر تغییر کردن بعد از آن فایده ای نخواهد داشت: یکی مرگ است که هر آن ممکن است بیاید و ما را همانگونه که خواب می رباید، به آن دنیا منتقل کند . و دوم زمانی که دیگر مردم به زکات تو احتیاجی نداشته باشند، که پیامبر صلی الله علیه و سلم چه زیبا وحی الهی را برای ما به تصویر می کشد و می فرماید:

{تصدقوا فسیأتی علیکم زمان یمشی الرجل بصدفته فیقول

الذی یأتیه بها لو جئت بها

بالأمس لقبلتها فأما الآن فلا حاجة لی فیها}⁷

۵ . رعد - ۱۱
۶ . توبه - ۱۱
۷ . صحیح بخاری (حدیث ۱۴۲۴)

۳

زکات

- ۱- به این صورت توانسته ایم پول های سرگردان زکات را مدیریت کنیم .
 - ۲- با هم می توانیم ریشه های درخت فقر را یکی یکی و به ترتیب اولویت ها قطع کنیم .
- ان شاءالله با به اجرا درآوردن چنین طرحی در آینده ای نه چندان دور بتوانیم ثمره ی این مدیریت صحیح و همکاری آگاهانه را به چشم خود ببینیم .

سوالات این شماره مسابقه ی پیامکی

- ۱- در ابتدای سوره ی مومنون ، خداوند به چند صفت از صفات مومنان اشاره می کند ؟
 - ۲- در آیات ۱۰۰ تا ۱۰۵ از سوره ی توبه ، خداوند هدف از گفتن زکات را چه می داند ؟
 - ۳- در چه آیه ای از قرآن کریم ، خداوند مستحقان دریافت زکات را معرفی می کند ؟
- تذکر:** از شرکت کنندگان محترم تقاضا می شود که پاسخ های خود را به همراه نام و نام خانوادگی تنها با یک پیامک به ۳۰۰۰۲۸۲۸۱۰۲۸۲۸ ارسال نمایند . مهلت ارسال پاسخ ها تا پایان روز ۹۲/۵/۱۵ می باشد . لازم به ذکر است که جوایز برندگان این شماره ، عصر روز چهارشنبه اهدا می گردد .

کمیته فرهنگی

مسجد حضرت عایشه (رضی الله عنها) جناح

پیشنهادات و انتقادات :

شماره پیامگیر (SMS): ۳۰۰۰۲۸۲۸۱۰۲۸۲۸

پست الکترونیک (E-mail): m_aisha10@yahoo.com

۱۴ مرداد ماه ۱۳۹۲

(صدقه بدهید . زیرا زمانی بر شما می آید که مردی با صدقه اش می آید و شخصی دیگر می گوید : اگر دیروز می آوردی ، آن را قبول می کردم و اما الان بدان نیازی ندارم .)

و امت محمد صلی الله علیه و سلم یک بار چنین خبری که رسول الله صلی الله علیه و سلم داده بود را در عهد خلیفه ی اموی به چشم دید .

در زمان خلیفه ی اموی، عمر بن عبدالعزیز که به عمر ثانی ملقب بود، آن قدر جامعه از جهت زکات منظم و سیستماتیک بود که هیچ فرد فقیری در آن زمان مشاهده نمی شد و مردم کسی را پیدا نمی کرد تا زکات مال خود را به او پرداخت کنند .

متأسفانه امروزه امر زکات نزد ما تعریف خوبی ندارد و هنوز فاصله ی زیادی با جامعه ی ایده آل داریم. حال آن که به هیچ وجه هدفی که اسلام از زکات دادن ثروتمندان و متمولین به نیازمندان و فقرا دنبال می کند این نیست که ما در حال حاضر مشاهده می کنیم . اسلام می خواهد فقر را از جامعه ی اسلامی ریشه کن نماید.

برادر مؤمن! خودت قضاوت کن. آیا می شود با گذاشتن فقط ۲۰،۳۰،۵۰،۱۰۰ هزار تومان در پاکت، فقر را حتی از یک فرد مرتفع کرد؟ مسلماً خیر، دیگر چه رسد به رفع فقر از جامعه .

وقتی گفتیم اسلام می خواهد فقر را ریشه کن کند، یعنی نمی خواهد فساد و تباهی و فحشا در جامعه ی اسلامی رواج پیدا کند، که به تحقیق بزرگ ترین دروازه ی فحشا، فقر است . پس بر این اساس ، درخت فقر را باید از ریشه قطع کرد . اما در حال حاضر فهمی که از زکات در جامعه ی ما غالب است و تقسیم مبالغ ناچیز با لیست های غیر صحیح و کمبود توجه به مدیریت آن و هدفمند کردن آن ، دردی را از جامعه ی ما دوا نخواهد کرد و مانند این است که فقط شاخه های کوچکی از درخت قوی فقر را هرس کرده باشیم که آن هم به زودی دوباره رشد خواهد کرد . حال که وضعیت چنین است ، چاره چیست؟

راه حل این معضل اجتماعی - اقتصادی این است که این همه مبالغ هنگفت زکات را که فقط قسمتی از آن بدون برنامه ای صحیح به بعضی فقرا رسانده می شود ، کانالیزه شود و تنها از یک شاهرگ و یک شریان به جامعه ی نیازمندان و فقرای ما تزریق شود که مطمئناً دو نتیجه ی شیرین از این مدعا عایدمان خواهد شد :